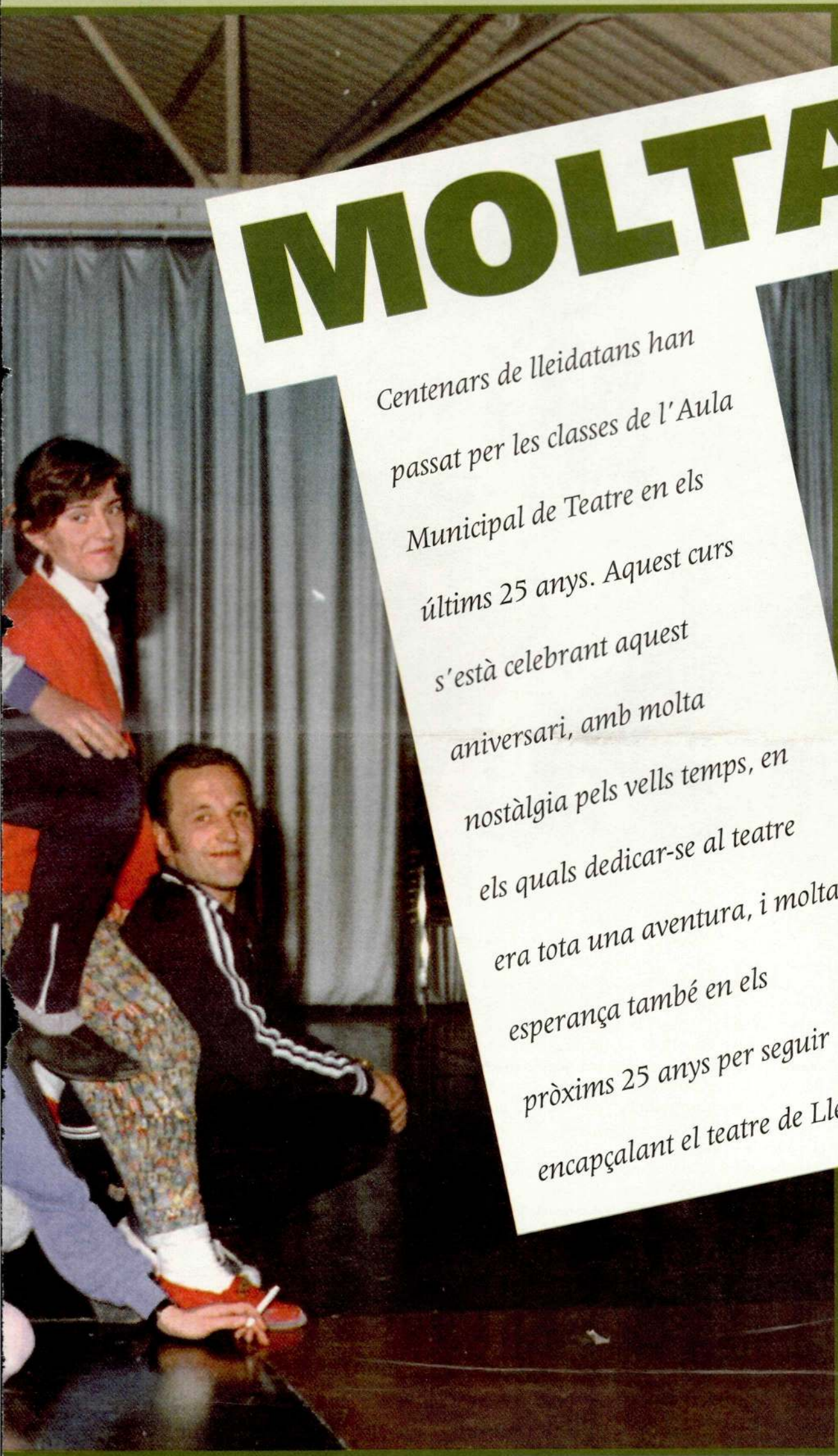

MOLTA

Centenars de lleidatans han passat per les classes de l'Aula Municipal de Teatre en els últims 25 anys. Aquest curs s'està celebrant aquest aniversari, amb molta nostàlgia pels vells temps, en els quals dedicar-se al teatre era tota una aventura, i molta esperança també en els pròxims 25 anys per seguir encapçalant el teatre de Lleida.

COMENÇA

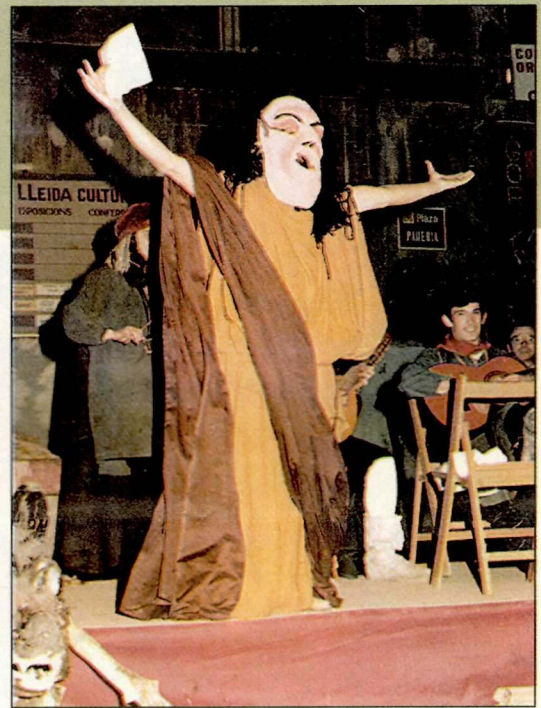
L'altell de l'antic mercat de Santa Teresa, un espai que en principi havia d'estar destinat a la venda de peix però que les peixateres del mercat no van ocupar perquè s'havia de pujar escales, va acollir des del novembre del 1981 l'Aula Municipal de Teatre de Lleida. El passat mes de novembre es van encetar les celebracions d'aquests 25 anys d'un centre educatiu que va començar amb 35 alumnes gairebé com una aventura i que avui, integrat dins del complex de l'Escorxador, supera els set-cents matriculats. A finals d'aquest curs d'aniversari, l'Aula editarà un volum commemoratiu d'aquests 25 anys que es caracteritzarà, sobretot, pel recull d'imatges històriques de la gent que hi ha passat en tot aquest temps, una petita mostra de les quals s'ofereixen en aquest reportatge.

La creació de l'Aula va ser una de les conseqüències, avui es pot dir que lògiques, de l'arribada a l'ajuntament de Lleida d'un personatge clau en la història cultural d'aquesta ciutat, el Jaume Magre, sobretot durant la represa democràtica després dels llargs anys de franquisme. Responsable de Cultura des del primer govern de la Paeria democràti-

ca, Magre volia trencar com fos la grisor cultural de l'època. Calien noves idees, nous mètodes i, sobretot, infraestructures. Obert al debat i a la crítica, va impulsar l'any 1980 l'organització de les Primeres Jornades de Reflexió Cultural, que es van celebrar a la Casa d'Exercicis de la Seu Vella. Aquells debats van servir per posar la primera pedra d'una escola de Belles Arts i també de l'Aula de Teatre. La primera va tindre més sort i va aconseguir obrir les seues portes aquell mateix any. La gent de teatre va haver d'esperar-se una mica més.

Entre aquesta gent enamorada dels escenaris destacava el Marcel·lí Borrell. Quan avui recorda aquells vells temps, treu un somriure: "Em sembla com si hi hagués entrat per passar-m'hi una tarda i m'hi vaig estar 21 anys!". Des del 1971, el Marcel·lí Borrell formava part de l'Esquella Teatre, grup que des del 1979 havia ocupat l'altell del mercat de Santa Teresa després d'haver aconseguit el permís de l'ajuntament. El Marcel·lí Borrell formava part també d'una generació que havia viscut durant la seva joventut el canvi de règim polític al país i que estava esperançada en un futur diferent. "Crèiem que amb el teatre podfem canviar la

societat", afegeix avui amb un deix d'escepticisme. En aquells 'exercicis' terrenals i no espirituals a la Seu Vella, ell va ser l'encarregat d'oferir una ponència sobre la situació del món teatral a la ciutat i de llençar idees per normalitzar aquest art escènic a la capital de Ponent. I el panorama, és clar, no era gens afalagador. A banda de la tradicional, gairebé eterna, reclamació d'un gran teatre municipal -avui dia encara en fase de projecte-, els grups teatrals existents a Lleida a finals dels setanta i principis dels vuitanta "eren la típica barreja d'empresa i teatre aficionat, gent procedent de centres parroquials i d'entitats recreatives i culturals d'aquelles de tota la vida", explica. En aquella doble jornada cultural a la Seu Vella es va reclamar una escola teatral, amb funció educativa, de producció d'obres i d'animació cultural. I el Jaume Magre va recollir el guant. El Marcel·lí Borrell recorda bé el seu tarannà: "No era un polític professional com ho són els actuals; no ho era perquè tot estava encara per fer en política. Ell 'només' era un professor de francès però amb una il·lusió i una passió excepcionals. Ho tenia clar, s'havia de passar a l'acció i recuperar el carrer". Un any després, el mes

Jaume Magre i

Marcel·lí Borrell, a dalt, van ser el gestor i el pedagog que van posar en marxa l'Aula de Teatre fa 25 anys. A l'esquerra, l'alcalde Oronich va fer 'tremolar' el projecte de l'Aula durant el seu pas per la Paeria.

MARCEL-LÍ ANTÚNEZ va portar a l'Aula de Teatre els 'mètodes' i muntatges teatrals que han fet famosos la Fura dels Baus.

de novembre del 1981, dos mesos després de l'arrencada del curs escolar, es va posar en marxa l'Aula Municipal de Teatre en una iniciativa conjunta de la Paeria i l'Esquella Teatre. L'ajuntament hi va posar dos milions de pessetes per tirar endavant aquella escola, que va passar a dirigir i gestionar el Marcel·lí Borrell en règim de concessió administrativa.

Una altra persona que recorda bé aquella època, la dels primers anys de l'Aula de Teatre als vuitanta, és la Mercè Ballell, l'actual directora. L'any 1988 hi va arribar com a alumna. "Era una època en què teníem una sensació de gran llibertat i vitalitat, ens calia sortir per tornar a guanyar el carrer i a l'Aula de Teatre es vivia una sensació màgica, era un lloc on sempre passaven coses, sempre es muntaven saraus, espectacles coincidint amb Carnestoltes o amb altres festes populars, sempre hi havia sorpreses, teníem la sensació d'aventura, que es podia ser protagonista d'alguna cosa inesperada en qualsevol moment". El Marcel·lí Borrell és de la mateixa opinió: "La gent tenia una actitud combativa. Nosaltres volíem que el teatre tingués una funció social, que servís per fer reflexionar la gent. Si haguessim pensat només en nosaltres, l'Aula de Teatre no s'hauria inventat". També participa d'aquest esperit l'Antonio Gómez, l'actual cap d'estudis de l'Aula, que hi va entrar a estudiar el 1988 amb 14 anys. "A l'Aula hi havia un ambient càlid, familiar, et trobaves com a casa teua, encara que fossin les deu toques de la nit quan acabàvem les classes o fossin les quatre del matí quan carregàvem la furgoneta per anar d'actuació", assegura. Era un centre molt allunyat del caràcter acadèmic d'una escola o un institut, amb tallers escènics com a mètode pedagògic i amb les portes obertes a la gent de Lleida com un nucli de dinamització cultural.

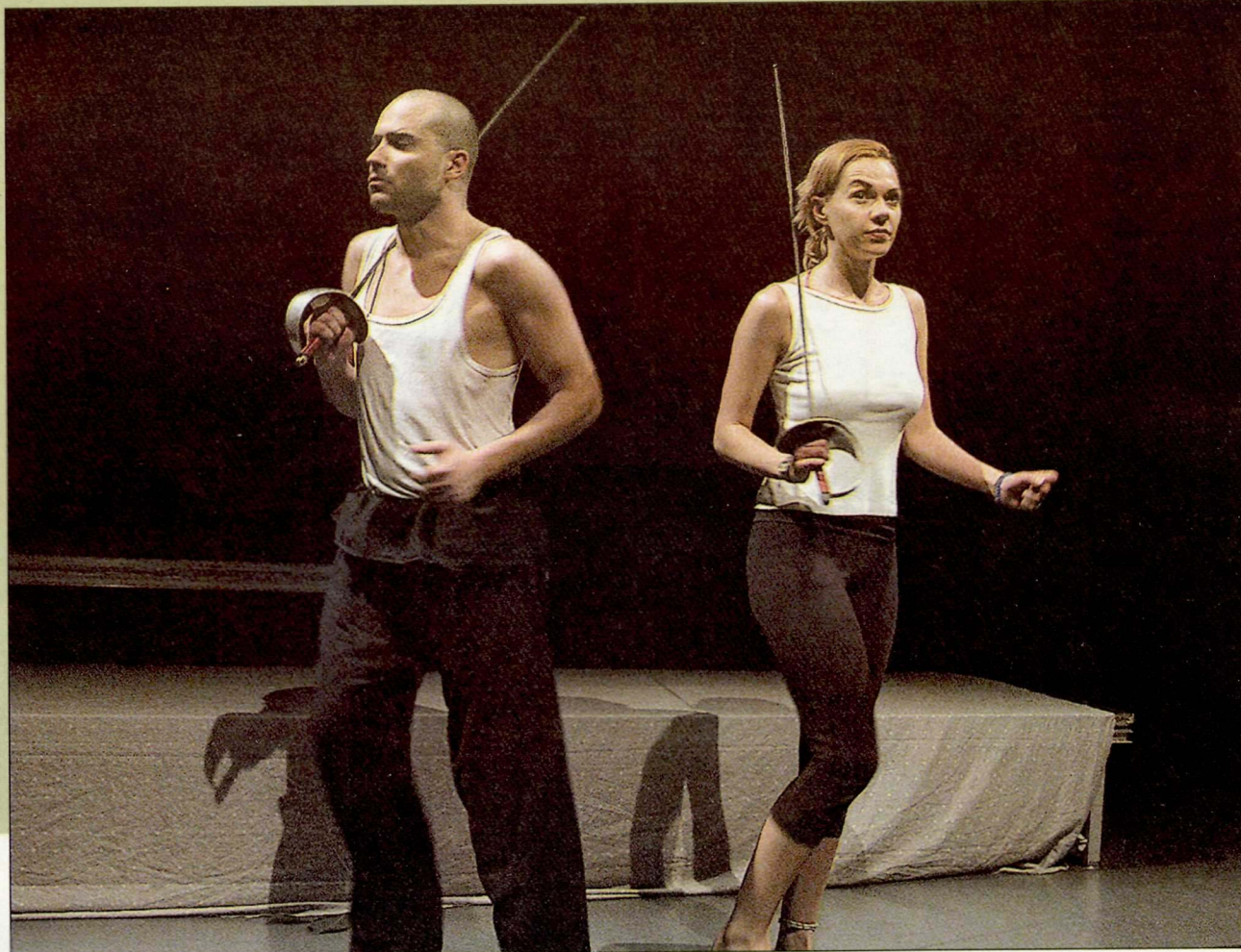
Les actuacions van ser un altre dels pilars de l'Aula de Teatre, sobretot des de la creació l'any 1986 del Teatre Estable de Lleida. "Ens havíem inventat l'Aula i ara volíem també donar ofici a la gent que hi havia estudiat, per això vam crear aquesta companyia teatral", afirma el Marcel·lí Borrell. Una vintena d'anys després d'aquella decisió, encara recorda com el Jaume Magre li va dir que s'estava equivocant perquè tot el món teatral lleidatà el criticaria. "Hi va haver gent que no ho va veure bé perquè deia que allò era competència deslleial", recorda. L'experiència va durar deu anys, amb un o dos muntatges per curs. "La gent de l'Aula no només aprenia tècniques d'interpretació i feia teatre, sinó que vivia l'experiència teatral en tota la seua amplitud, perquè allí els actors aprenien des de cosir-se els vestits fins a muntar els focus per al seu espectacle. Avui, aquesta etapa romàntica, més artesana de les arts escèniques ja s'ha acabat. Els tècnics ja s'encarreguen de tot perquè els actors no se'n hagin de preocupar". A més a més, la companyia estable de l'Aula de Teatre va permetre el lligam dels alumnes amb el món professional de les arts escèniques a Catalunya. "Organitzàvem una temporada teatral a Lleida que ens posava en contacte amb actors i companyies d'arreu", recorda el Marcel·lí Borrell. Tan aviat podia passar per l'Aula un Pepe Rubianes, un Ramon Madaula o un Lluís Soler com, per exemple, venia a Lleida l'Albert Boadella per passar un càsting entre els joves de l'escola. L'aleshores director de l'Aula explica que "Boadella no volia per als Joglars actors formats a l'Institut del Teatre de Barcelona perquè deia que arribaven amb tics professionals que no li agradaven; s'estimava més contractar gent amb experiència de vida, amb passió pel teatre, la formació teatral ja els ensenyaria

LA COMPANYIA Teatre Estable de Lleida va sorgir el 1986 dins de l'Aula per donar sortida professional als estudiants. Va funcionar durant uns deu anys.

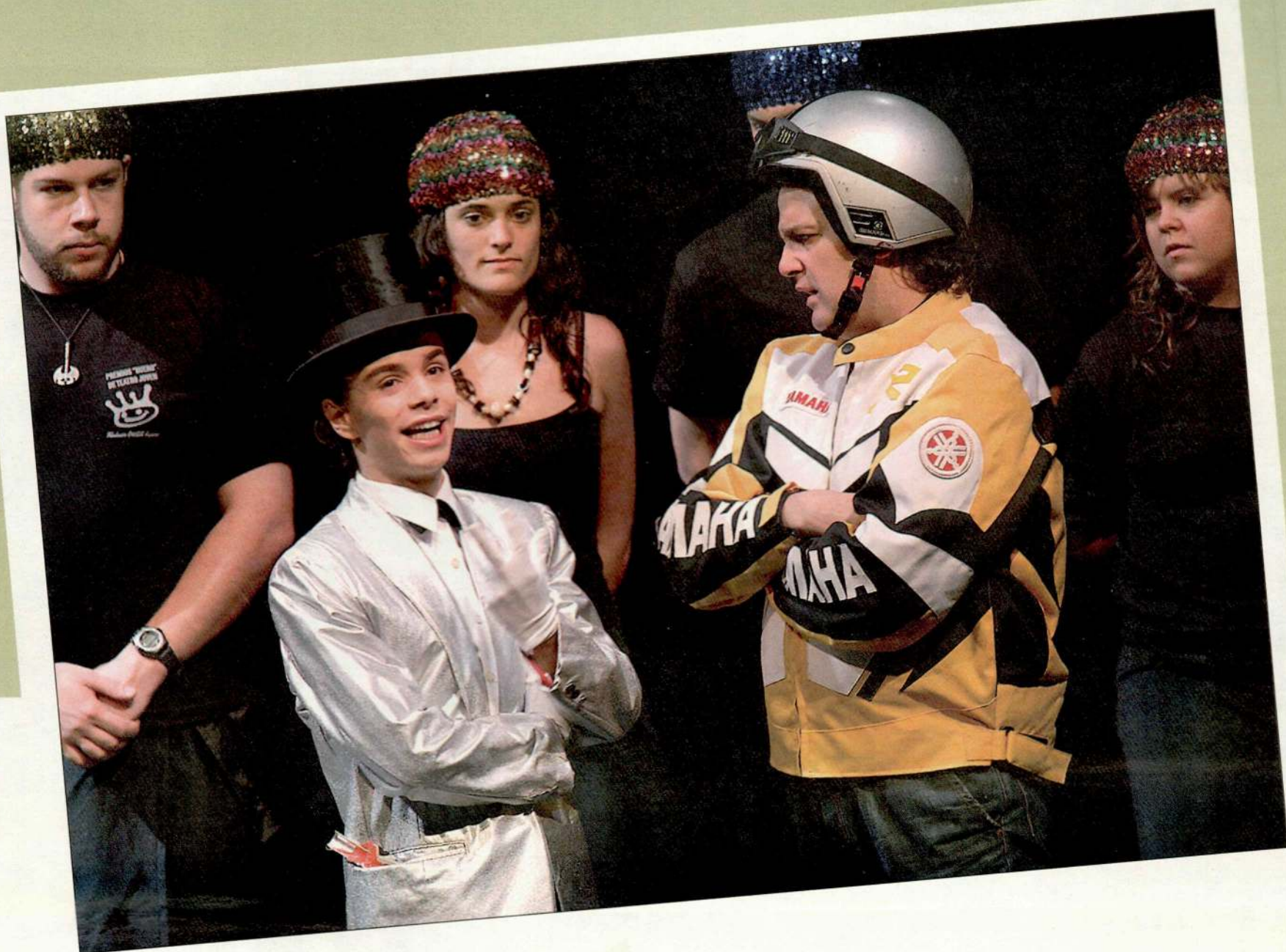

LA INESTABLE 21 és el nom de l'actual companyia de l'Aula, amb estudiants menors de 21 anys. L'any passat va guanyar un premi estatal a Madrid.

LES DOS CARES DE L'AULA. El centre acull un gran nombre de nens i nenes de Lleida, des dels tres fins als dotze anys, que comencen el seu aprenentatge teatral. Al seu costat, els més apassionats per les arts escèniques poden seguir cursos d'art dramàtic.

ell mateix". El gran encert de tota aquella primera etapa de l'Aula Municipal de Teatre va ser que es va convertir en una escola necessària. Marcel·lí Borrell ho té clar: "Cal pensar que el teatre és una cosa prescindible; el nostre èxit va ser que la gent de Lleida ens veiés com una cosa necessària, no només com una acadèmia teatral sinó també com un centre que promovia i muntava espectacles". Només el canvi polític al capdavant de l'ajuntament, amb l'arribada del Manuel Oronich el 1987, va provocar a l'Aula una època d'incertesa pel canvi que va experimentar el model de política cultural a la Paeria. Va ser només un parèntesi d'un parell de temporades i la dècada dels anys noranta es va convertir en la de la consolidació d'aquest centre municipal. Cap al final de la dècada, el 1998, va arribar per fi el trasllat de l'Aula de Teatre a les seves actuals dependències, al complex de l'Escorxador. Les modernes instal·lacions van deixar enrere les estretors i incomoditats de les dos plantes superiors de l'antic mercat de Santa Teresa. No obstant, l'estrena de la nova Aula de Teatre també va deixar pel camí una punta de nostàlgia i de romanticisme dels vells temps, una època de pocs recursos però ben aprofitats, com recorda l'actual directora, la Mercè Ballespí. L'arribada de l'Aula de Teatre al complex de l'Escorxador també va suposar un canvi substancial en el model teatral municipal, modificació que a la llarga va impulsar el director de sempre, el Marcel·lí Borrell, a abandonar el centre l'any 2002. "Suposo que hauria marxat igual, portava ja molt de

"El teatre ha de ser més que anar a unes classes, s'ha de lluitar, és tota una aventura", assegura Marcel·lí Borrell, director de l'Aula de Teatre fins el 2002.

temps, 21 anys, i només per una qüestió d'higiene mental era bo deixar-ho, però crec que l'Aula va fer en aquells moments un pas enrere quan es va separar el centre educatiu i el teatre", critica. Des del 1998, el nou Teatre de l'Escorxador, que va passar a dirigir la Margarida Troguet, amb una llarga trajectòria també a l'Aula de Teatre, es va convertir en el teatre municipal de Lleida, amb una programació pròpia i, tot i que estan un al costat de l'altra, teatre i escola han seguit des de llavors camins independents. Per al Marcel·lí Borrell, aquesta separació va representar un cop. "Crec que l'Aula de Te-

atre es va convertir en una mena de bitxo raro, com si pogués existir una escola de cuina que no tingués cuina".

Tant la Mercè Ballespí com l'Antonio Gómez recorden la decisió de plegar del Marcel·lí Borrell "com si ens hagués caigut un gerro d'aigua freda, després de tants anys de director". Els actuals responsables de l'Aula de Teatre valoren l'aposta que hi ha haver en aquells moments per confiar la direcció en una gent jove com ells, "tot i que evidentment nosaltres érem els que coneixíem millor el centre per dins després de gairebé quinze anys", expliquen. Des d'aleshores, l'Aula de Teatre ha seguit augmentant curs rere curs una oferta educativa que en l'actualitat arriba ja a les escoles i instituts de Lleida. A través de l'Institut Municipal d'Educació, l'Aula organitza una mostra de teatre en quinze escoles de la ciutat i ofereix crèdits variables de teatre per als estudiants de Secundària, a més a més de projectes puntuals per fomentar la integració de nens amb dificultats. "Lluitarem perquè el futur batxillerat artístic en teatre passi a Lleida també per l'Aula", afegix la Mercè Ballespí, convençuda del pes que té el centre en l'àmbit de la pedagogia teatral després d'aquests 25 anys. Un espai pel qual han passat molts dels professionals actuals de l'escena teatral -Ramon Molins, Isabel Cabós, Alícia Pérez o els de la Baldufa, que acaben d'estrenar al Teatre Nacional de Catalunya, són només alguns noms-, que segur que senten aquest aniversari també com una cosa molt seua.